Folkloristische Vereniging Markelo zeventig jaar

“Har ik die’j wat sol ik die’j, Keert oe is umme en daanst met mie’j”. Uit volle borst zongen Markelöers dit lied bij het dansen van de Drikusman in Apeldoorn op 31 augustus 1932. Dit gebeurde in één van de 21 taferelen die de vertoning van “de

Op het terrein van Marialust in Apeldoorn

ouderwetse boerenbruiloft uit de 19e eeuw “ omvat. Ter gelegenheid van de 52e verjaardag van wijlen H.M. Koningin Wilhelmina werd die opgevoerd in Apeldoorn in het mooie buiten Marialust, waarbij Hare Majesteit de gehele middag aanwezig was.
Ruim honderd spelers met negen kleedwagens, bruidskoe en tal van huishoudelijk voorwerpen, zoals een fornuispot, waren deze morgen al vroeg uit Markelo vertrokken om alles voor te bereiden. Aan dit spektakelstuk waren enkele weken van voorbereiding en repetitie van de oude dansen voorafgegaan. Op 29 augustus vond de “generoale” repetitie plaats waar bijna de gehele Markelose bevolking naar kwam kijken. De dansen werden ingestudeerd door dansleider De Rooi uit Gorsel, terwijl als muzikanten fungeerden, de heren Egging[1] en Stoelhorst uit Laren. De bekende schrijver D.J.van der Ven, die zowel de generale repetitie als de opvoering in Apeldoorn meemaakte, schreef hierover in het toenmalige tijdschrift Eigen Erf:

Enthousiast wordt er voor de Koningin gedanst

[1] De heer Eggink is na de bevrijding in 1945 nog jarenlang “spölleman” geweest bij de vereniging.

"Zoo ging er de ongedwongen dorpsvreugde door tot heel laat in de avond en zelden of nooit zal er een generale repetitie ge-
houden zijn, welke zoo uitbundig jolig verliep en waarop men zooveel ongedwongen natuurlijk acteren zag!'
Voorafgaande aan de opvoering in Apeldoorn zijn de "brulfteneugers" (vier jonge mannen) een week van tevoren een dag door Apeldoorn getrokken om de mensen uit te nodigen voor de bruiloft. Een foto uit die tijd laat zien hoe zij op de stoep van het gemeentehuis poseren samen met de burgemeester van Apeldoorn.

Van der Ven over zijn indrukken van het bruiloftsfeest op 31 augustus: *"Ofschoon het parool was doorgegeven vooral wat rustiger en bezadigder bruiloft te vieren dan thuis, en ofschoon al de klare drank helder suikerwater was en al het bessenrood Rojo, was de demonstratie van de bruiloftspret van dit zelfbewuste frank en vrije boerenvolk uit het Twentse binnenland voor H.M. mogelijk toch nog wat te realistisch, temeer omdat het verklarend woord van den leider ten gevolge van een defect aan de luidsprekerinstallatie de vorstelijke zitplaatsen op de hooge trap Marialust niet bereikte. Het is daarom begrijpelijk dat de Koningin, mevrouw Meengs-Heilersig[2] bij zich liet verzoeken om haar en de prinses in- en voor te lichten over alles wat er zich tijdens de bruiloft afspeelde".*
Heel veel is er nog te vertellen over dit Markelo's festijn in Apeldoorn, doch dit zou te ver voeren. Wij willen slechts vermelden wat Van der Ven aan het einde van zijn artikel schrijft: *"Dit is toch voor mij als folklorist het beste wat ik mij kan wensen. Een luisterrijke viering van H.M.'s 52ste verjaardag".*
September 1932.

Maarkelse daansers
De opvoering van de boerenbruiloft in Apeldoorn is de aanleiding geweest tot de oprichting van een dansgroep. Het artikel in Eigen Erf heeft zijn werk goed gedaan want men kreeg al snel, na het optreden in Apeldoorn, aanvragen of de Markelose daansers ook elders hun folkloristische dansen wilden demonstreren.

Een en ander leidde ertoe dat in mei 1934 een officiële vereniging werd opgericht.
Uit de notulen van die jaren na de oprichting tot 1940 blijkt dat de vereniging wel last heeft gehad van groeistuipen. Men was nog geen georganiseerd verenigingsleven gewend. Ondanks de groeistuipen bloeide de vereniging en mocht zij vele optredens verzorgen. In 1939 (mobilisatie) kwam er een kink in de kabel. Vele mannelijke leden moesten in militaire dienst. Na de bezetting in 1940 werd het werk van de vereniging op een zeer laag pitje gezet want men wilde geen lid worden van de door de Duitsers ingestelde "Cultuurkamer". Meteen na de bevrijding liet de dansgroep al weer van zich horen. Het eerste optreden verzorgde zij voor de Canadezen (onze bevrijders). Vlak

Dansen tijdens de bevrijdingsfeesten

[2] Zij was een van de organisatoren.

daarna kreeg zij al een uitnodiging om een optreden te verzorgen tijdens de bevrijdingsfeesten in Amsterdam. Onder leiding van voorzitter H.J.Odink[3] groeide en bloeide de verenging.

Eind jaren veertig kwam er, door de opkomst van een Twens regionalisme, een verhoogde belangstelling voor het streekeigene. Oude volksgebruiken werden bestudeerd en in oude bron nen werd naarstig gespeurd naar het oude Twenteland en zijn bewoners. Men verlangde naar een eigen volkslied en een eigen wapen. Dit laatste werd het Twentse Ros, terwijl het volkslied : “Er ligt tussen Dinkel en Regge…” elk rechtgeaarde Twentenaar kent.
Het duurde niet lang of men herontdekte de oude dansen als een overblijfsel van een oude volkscultuur die hier en daar op het platteland nog werd beoefend. Al spoedig werden er in verschillende plaatsen in Twente groepen gevormd die deze dansen weer gingen instuderen. De Markelose groep had hiermee de wind in de zeilen. Zij durfde het aan om in mei 1951, samen met de Algemene Vereniging Twente, een folkloredag te organiseren.

Mei 1951, Twentse folkloredag in Markelo

Enerzijds konden de verschillende dansgroepen kennis met elkaar maken maar anderzijds hoopte men dat hierdoor de onderlinge concurrentiestrijd verdween en de dansen werden ontdaan van alle elementen die er niet in thuis hoorden. Negen dansgroepen uit Twente namen deel aan deze folkloredag. In de krant werd dit evenement aangeduid als: ’Folkloristisch wapenschouw in Markelo’

Buitenlandse optredens
De groep kreeg alom meer bekendheid en het kon dan ook niet uitblijven of de eerste buitenlandse reis kondigde zich aan. In 1952 werd de eerste reis ondernomen naar Schwenningen in Duitsland. Een hele belevenis want de oudere leden van de groep die zijn mee geweest praten daar nu nog over. Nog steeds wordt er contact onderhouden met de Heimatverein aldaar.
In 1952 volgde een reis naar Italië. Uitgeleide gedaan door een groot aantal Markeloërs werd de verre busreis aangevangen. Voor die tijd een hele onderneming. In dat jaar namen ook twee leden van de vereniging deel aan een folkloristische reis naar Zuid-Afrika.
In 1957 werd het eerste Internationale Folkloristische Festival[4] in Markelo georganiseerd. De plaatselijk coöperaties bestonden vijftig jaar en de Folkloristische Vereniging officieus vijfentwintig jaar. Tevens vierde de Plattelandsjongeren organisatie

[3] Binnen de folkloristische verenigingen is de heer Odink bekend geworden als voorzitter van de Federatie.
[4] De organisatie van dit festival wa in handen van de Folkloristische Vereniging Markelo

Kindergroep van de Folkloristische Vereniging Markelo die is opgericht in 1957

Nederland haar 10-jarig bestaat. Onder de noemer 'Gouden Aren' werden deze jubilea op grootse wijze gevierd, waarbij Koningin Juliana en prinses Beatrix acte de présence gaven.

Tijdens dit jubileumfestijn werd ook de kindergroep van de Folkloristische Vereniging opgericht en dansten zij voor Koningin en Prinses.
In 1959 volgde dan het officiële 25-jarig jubileum. Tussen dit jubileum en het 50-jarig bestaan volgden tal van optredens in binnen- en buitenland.

Eigenwijs
In 1984 vierde de groep haar 50-jarig bestaan, samen met de muziekvereniging De Fanfare die evens vijftig jaar bestond. Het werd weer een groots opgezet internationaal evenement waarbij tal van buitenlandse groepen op folkloregebied en muziek aanwezig waren. De Markelose bevolking[5] was het er over eens dat dit een jubileumfeest was geweest om nooit te vergeten. Tevens mochten zij in dit jaar de Koninklijke erepenning ontvangen. In de jaren daarop werden er nog jubileumfeesten gevierd onder de naam 'Eurowijs'[6], en 'Diamanten Folklore'. Ook werkte de vereniging in die tijd 25 jaar (periode 1962 – 1987) lang mee aan de opvoering van een ouderwetse boerenbruiloft in het openluchttheater Kösters Koele.
De vereniging deed in de loop der jaren veel ervaring op in het organiseren van evenementen. Ze durfden het ook aan om een spectaculaire folkloristische dans-en zanggroep uit Wit Rusland naar Markelo te halen. In 1994 werd een tegenbezoek aan deze groep gebracht. Naast de Polen, de Finnen en vele regionale groepen waren zij de enige Westerse groep. De groep was met haar klompen dan ook een opvallende verschijning. Vanaf dat ogenblik zijn ze een gewild object voor fotograven, filmers en TV ploegen. Enkele jaren later volgde een reis naar Turkije en een reis naar Amerika. Het aantal optredens die de vereniging in de loop der jaren heeft verzorgd, zijn te veel om op te noemen.

Ze zijn te gast geweest in vele dorpen en steden maar ook in vele Europese landen. In 2004 is de groep naar Schotland geweest en in 2005 volgden weer optredens in Sancerre in Frankrijk.

Zeventig jaar en toch jong
"Traditie verzekert de continuïteit in de cultuur en is de basis van de folklore". Een uitspraak die in 1934 al werd begrepen. Nog steeds getrouw aan dit uitgangspunt ontvouwt de vereniging activiteiten als:

[5] Behalve de leden van de beide verenigingen werkte een groot deel van de bevolking hier aan mee, ook in de vorm van huisvesting voor de buitenlands gasten. Verschillende van hen houden nog regelmatig contact met elkaar.
[6] In 1989 ontvingen zij de erepenning van de provincie Overijssel uit handen van de Commissaris der Koningin.

Het instandhouden van oude gebruiken, het geven van complete klederdrachtenshows, het demonstreren van aloude Twentse dansen, organiseren van midwinterwandelingen waarbij tal van oude gebruiken te zien zijn. Het afgelopen jaar namen aan deze wandeling ca. 3000 personen deel.
De vereniging bestaat momenteel uit 70 zeer enthousiaste leden, in leeftijd variërend van eenentwintig tot tachtig jaar. Haar dansrepertoire bestaat uit een twintigtal dansen.
Zij hopen nog jarenlang door te kunnen gaan met het demonstreren van dansen en het uitwisselen van gewoonten en gebruiken zowel in binnen- als buitenland en zo hun steentje te kunnen bijdragen aan de verbroedering der volken.

Optredens tijdens schaapscheerdersfeesten in Markelo